

MARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNOSTVO:
SIMON GREGORČICEVA ULICA ŠTEV. 13
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znaka za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Temelj države.

V debati o dvanajstih je dejal dr. Krajač v svojem globoko zasnovanem govoru med drugim tudi sledeče: »Država ni stavba iz kamna, temveč je moralna stavba, ki počiva na moralnem temelju in ta temelj morate zgraditi, ednosno ga ohraniti.«

Pa poglejmo, kako gradi, odnosno ohranjuje vlada »nacionalnega« bloka ta temelj.

Včeraj je zboroval v Ljubljani uradniški kongres. Ena njegovih glavnih zahtev je, da se izplačajo uradnikom z zakonom že dovoljene razlike v plačah. Te razlike znašajo, kakor so izračunali uradniki sami, ker finančni minister tega ni znal izračunati, nekaj nad 200 milijonov dinarjev. Vlada P. P. je prekoračila prejšnji proračun za nad 1900 milijonov dinarjev. V dvanajstih je na ne-parlamentaren način dosegla za te izdatke naknadno kritje in odobrenje. Ni pa mogla storiti vlada tega, da bi spravila v dvanajstine tudi potreben kredit za izplačilo razlike uradniških plač. Razlike je vlada dolžna plačati po zakonu, proračun pa je prekoračila proti zakonu. Zakonito plačilo ne bo plačano, protizakonito pa je odobreno. In tako postopanje se vrši proti uradnikom, ki čisto golevo niso zadnji steber države. Samo čudimo se uradniku, ki po vsem tem pravi, da vlada »nacionalnega« bloka ohranjuje moralne temelje države.

Autonoma pravica Ljubljane je z zakonom zajamčena. Kljub temu pa so ljubljanske občinske volitve odložene in nihče se niti ne zmeni, da bi razpisal volitve, kakor jih zakon zahteva. Vlada z nerazpismom ljubljanskih občinskih volitev očitno prezira zakonito določeno pravico ljubljanskega prebivalstva, ki mora dobiti zato utis, kakor da zakon ne velja za vsakogar. Pozivljamo tiste, ki iz strahu pred ljudsko sodbo ne razpišejo ljubljanskih občinskih volitev, da nam razlože, kako s takim postopanjem grade moralne temelje države.

Kakor hitro ne veljajo za vse državljane enake pravice in enake dolžnosti, je javna morala zadeta. V dvanajstih so deležni prečanski kraji vseh dolžnosti, njihove pravice pa so pozabljene. In isto vidimo tudi drugod. Slovenija je deležna kreditov Narodne banke samo v višini 8 do 9 odstotkov. Po številu prebivalstva in po njenem denarnem pomenu je prikrajšana za najmanj 5 odstotkov. Denar poštnega čekovnega urada se centralizira v Beogradu in Slovenija je zopet udarjena v svojih pravicah.

Med moralne temelje spada tudi pravica. Kako jo pojmujejo dvanajstine vlade »nacionalnega« bloka? Objavili smo nekoč inserat, ki je bil priobčen v dunajski »Neue Freie Presse« in v katerem ponuja neki Beograjan 1500 milijonov dinarjev posojila. V Beogradu so torej doma težki bogataši. V dvanajstih pa je vlada »nacionalnega« bloka na te bogataše čisto pozabila, pač pa se je spomnila ročnih delavcev in jim naklonila davek v znesku 2 odstotkov njihove plače.

Moralni zakon, ki ga priznava ves kulturni svet, pravi, da velja svoboda prepričanja tudi za državnega nameščenca. Naš volilni zakon pa pravi vrhu tega, da je kazniv tisti, ki hoče izsiliti od volilca, da voli proti svojemu prepričanju. V zamahu vsega tega pa se vrši pri nas podobna perzishtva in vladarska vladarska časopisje to persekcijo celo odobrava.

Ce poneveri kak revez par sto dinarjev, takoj ga zagrabi roka pravice. Toda kaj si naj misli državljan, kadar čita v

Režim groze.

10.000 LJUDI ARETIRANIH, PREKO 2000 USTRELJENIH. SAMO V SOFIJI NAD 600.

Sofija, 21. aprila. V Sofiji je zaprtih preko 10.000 ljudi. Aretirani so vsi komunistični in zemljoradniški poslanci in

mnogo ruskih emigrantov. Dosedaj je ubitih v Bolgarski preko 2000 oseb, v sami Sofiji pa 600.

Revolucionarno razpoloženje v bolgarski vojski.

Caribrod, 21. aprila. V mestu Vrači je nastala pobuna med vojsko, ki je prešla na stran zemljoradnikov. V Varni in Plovdivu se je vojska razdelila v dva tabora; en del je ostal zvest vladu, drugi del pa je pristopil k zaročnikom.

Sofija, 21. aprila. Iz dobro obveščenih krogov doznavamo, da je prišlo v vseh večjih mestih na severu in vzhodu do resnejših nemirov. Med obema skupina-

ma se bije krvav boj. Vsa garnizija v Vrači je stopila na stran ustašev. Seljaki se v masah umikajo v gore.

STEVILO ARETACIJ NIŽJIH OFICIRJEV.

Caribrod, 21. aprila. O prilikli pobune med vojsko je bilo arretiranih mnogo oficirjev. Vsi nižji oficirji, ki so osumnljeni kot pristaši zemljoradnikov, so zaprti.

Kralj Boris proti vladni Cankova.

Sofija, 21. aprila. Cankova vlada stoji pred krizo. Ta režim vodi državo do revolucije. Niti sam kralj Boris ni več voljan tvegati svojo usodo in usodo države zato, da se obdrži na vladni gotovi klika. Proglasitev prekega soda je povzročila v državi še več neredov.

Politični krogi trdijo, da bo bodoči ministrski predsednik Aleksander Malinov, ki bo sestavil volilno vlado iz demokratov, radikalov, liberalcev, socialistov in zmerne skupine zemljoradnikov. Ta vlada naj bi izvedla volitve.

Lazarev — diktator Bolgarske.

Sofija, 21. aprila. Lazarev, komandant sofijske garnizije, je danes dejanski vladar Bolgarske. Cankov in ostali člani vlade so samo igrača v njegovih rokah. V rokah Lazareva je vsa moč in z najbrezobzirnejšo diktaturo hoče za vsako ceno obdržati Cankova. Lazarev je prišel do sedanje moči kot predsednik tajne oficirske organizacije, ki se imenuje »Kubrat«. Ta organizacija je nekaka žandarmerija v armadi. Teror, ki ga razvija ta organizacija, je nezaslišan. Ne rodri pa tega uspeha, kakor upa Lazarev. Sofijsko prebivalstvo spoznava se

daj, kaka sreča je bil zanj režim Stambolijskega. To razpoloženje prestolice pridno izkorisčajo zemljedelci, ki kljub najhujšemu teroru razvijajo veliko agilnost. Zlasti na deželi je pozicija zemljedelcev stalno močnejša. Diktatura Lazareva bo zato žalostno končala. Značilno za razpoloženje prestolice je, da se manifestacij za Borisa ni udeležilo več ko 200 ljudi, pa čeprav so poročali vladni listi o tisočih. Preokret na Bolgarskem bo nastopil, pa čeprav bo padlo na tisoče žrtev.

NA NAŠEGA POSLANIKA SE PRI- PRAVLJA ATENTAT.

Sofija, 21. aprila. Sofijska policija je obvestila našega poslanika v Sofiji g. Milana Rakića, da pripravljajo proti njemu atentat, seveda komunisti. Atentat naj bi izrazil konflikt med našo državo in Bolgarijo. Vsi tuji diplomati v Sofiji si radi kritičnega in nevarnega stanja ne upajo več na ulice.

je, pripovedujejo, da je včeraj že na več krajih prišlo do upora kmetov in do resnih spopadov z vojsko in žandarmerijo.

UŠTAVLJENI LISTI.

Sofija, 21. aprila. Vlada je prepovedala liste: »Denik«, »Slovo« in socialno-demokraško »Epoh«. Omenjeni listi so namreč poročali o merah vlade proti vstašem in komunistom.

ODREDBE NAŠE VLADE.

Beograd, 21. aprila. Naša vlada je odredila najstrožje nadzorstvo nad bolgarskimi emigrantmi v Nišu in jim je omejila svobodno gibanje. Med emigrantmi se je opazilo neko sumljivo gibanje.

PREPREČEN ATENTAT NA VDOVO STAMBOLIJSKEGA.

Sofija, 21. aprila. Na vdovo Stambolijskega je bil pripravljen atentat od strani vladnih pristašev. Atentat pa je bil v zadnjem trenutku preprečen.

listih o veliki aferi vsled ukinjenja sekvesta z veleposestva Thurn-Taxis in ko vidi, da se za likvidacijo te afere nihče ne zmeni. Ali mar visok položaj nekaterih vse oprošča?

da jim je vseeno, če raste med državljan ali če pada? Ali so mar sami torej brez nje, da jo tako nizko cenijo?

Država je moralna stavba, ki počiva na moralnih temeljih!

Vi, ki ste pristaši »nacionalnega« bloka, poglejte naokrog in bodite pošteni, ter povejte, kako čuva vaša vlada te temelje!

SMRT VODITELJA ATENTATORJEV.

Sofija, 21. aprila. Včerajšnji dan je prinesel še eno senzacijo. Okoli 10. ure ponoči sta bili nakrat obkoljeni ulici Dunav in Isker. V omenjenih ulicah je bil ukinjen ves promet. Vojska in žandarmerija sta bili pojačeni z narodno milico. Ves del mesta je bil izpraznjen. Policija je bila namreč obveščena, da se tukaj nahaja Minkov, in je obkolila njegovo hišo. Minkov se je zabarikadiral in pričel streljati na vojsko, ki je hotela udreti v njegovo hišo. Nastal je ljut boj. V hišo sta bili vrženi dve bombe. Po desetih minutah je streljanje iz hiše prenehalo; Minkov je prihranil zadnji strel za se in tako preprečil nadaljnjo preiskavo.

SENZACIONELNE VESTI BERLINSKIH LISTOV.

Berlin, 21. aprila. Današnji listi pišejo, da namerava kralj Boris odstopiti in pozvati svojega očeta Ferdinanda na čelo države. Bolgarsko poslaništvo v Berlinu pa je dementiralo vesti o abdikaciji.

NAVDUŠENE OVACIJE KRALJU PO BOSNI.

Sarajevo, 21. aprila. Včeraj ob 11.30 je kralj odpotoval v Mostar in posetil Nevesinje. Nato se je kralj vrnil v Ilidžo in počival do večera. Vso pot je ljudstvo navdušeno pozdravljalo kralja.

PRED OŽIVLJENJEM POLITIČNE SITUACIJE V BEOGRADU.

Beograd, 21. aprila. Politična situacija v Beogradu je še vedno na mrtvi točki. V Beograjskih političnih krogih so se pričela menjavati mišljjenja o celi situaciji pod vplivom dogodka v Bolgariji. V radikalnih krogih se je že pričelo govoriti o nemogočnosti koncentracijske vlade. Nek odličen radikal je izjavil, da je nemogoče voditi brezobzirne politike, ker naša država ne bo sledila usodi Bolgarske. V Beogradu pričakujejo jutri prihod Pašića in ostalih ministrov, ki se morajo vrniti v Beograd radi napetega zunanjega položaja. Politični krogi smatrajo, da se bodo vodili razgovori med radikalni in HSS v smeri različenja situacije. Pričakujejo tudi kraljevega povratka v Beograd.

PAŠIĆ SE VRNE.

Beograd, 21. aprila. Doznavajo, da bo Pašić danes odpotoval iz Cavata preko Sarajeva v Beograd. V Sarajevu se bo g. Pašić ustavil in bo izročil kralju v podpis ukaze o rekonstrukciji vlade. Kakor doznavajo politični krogi, bo prevzel ministrstvo agrarne reforme Simonović, medtem pa bo dr. Krizman prevzel resor dr. Šurmina. Dr. Šurmin pa bo definitivno izpadel iz vlade.

REŠKO VPRAŠANJE.

Sušak, 21. aprila. Ninčić je odpotoval včeraj z brzim vlakom v Beograd. Pred svojim odhodom iz Sušaka je Ninčić dementiral vse vesti o kakem sestanku z Mussolinijem, češ da v tej smeri ni bil niti z ene, niti z druge strani podvet noben korak. Dalje je Ninčić odločno dementiral vse vesti o luškem konzorciju med našo državo in Italijo. Danes bo zunanjji minister Ninčić predsedoval konferenci, ki se bo bavila s temi vprašanji. V Beograd so povabljeni tudi vse učilišni profesorji dr. Stražnicki, dr. Šilović, dr. Figatner in pomorski kapetan Celigoj.

Vojška diktatura na Bolgarskem.

Proglas obsednega stanja.

Kakšne so razmere na Bolgarskem se najbolj jasno vidi iz proglaša obsednega stanja, ki ga je izdal general Lazarev kot komandan Sofijske garnizije. V tem proglašu se pravi:

Vsi državljanji so dolžni, da se brezpogojno pokorejo vojaškim in civilnim oblastim. Prepovedano je vsako zbiranje in sestajanje brez posebnega dovoljenja generala Lazareva. Prepovedani so vsi koncerti, kino in gledališke predstave in slično. Vojška oblasti imajo nalog, da postopajo najstrožje proti vsakomur, ki bi skušal povzročiti nered ali nemir. Prepovedano je, zbirati ali sprejavati se po ulicah v gručah. Vsaka vojaška oseba se ima v slučaju nerodov umakniti v hišo. V slučaju streljanja se ne bo prav nič oziral na to, kdo da je na ulici. Vsako nošenje orožja je prepovedano. Policijska ura je dolžena za vse gostilne, kavarne, delavnice in trafeke ob 18 in pol. Avtomobili in izvozki smejo biti na ulici samo do 5. popoldne. Pred 4. uro zjutraj ne sme nič na cesto. Vsakdo mora imeti legitimacijo s fotografijo. Legitimacije izda vojaška oblast. Kdor se proti temu pregreši, pride pred vojno sodišče. Za potovanje po želevnicu je potrebno posebno dovoljenje s strani vojaške oblasti. Telefonski pogovor v Sofiji je dovoljen samo med 7. in 11. ter med 13. in 17. uro. Za zasebne brzovaje je vpeljana vojna cenzura. Ponoči ne sme nič zapustiti Sofije in vojaškim stražam in patruljam je izdan ukaz, da streljajo na vsakogar, ki bi se pregrešil proti tej naredbi. Državljanji so dolžni, da takoj javijo vojaški oblasti vsakogar, ki širi neresnične vesti.

Zemljoradniki in komunisti

so postavljeni izven zakona. V Sofiji so bili aretirani vsi delavci, češ, da so komunisti. Ker so zapori prenapolnjeni, so bili odvedeni v vojašnice. Zemljoradniki in komunisti računajo s tem, da bo vlada izrabila sedanje razpoloženje in decimirala njihove vrste. Preki sodi delujejo s polno paro. Voditelja levega krila zemljoradnikov Petrina in Gačarov sta bila po razsodbi prekega soda ustreljena. Aretirani so bili tudi voditelji zemernih zemljoradnikov, Tonov, Bahalov in drugi, ki so celo hoteli vstopiti v vlado. Vlada izjavila, da jih je aretirala vsled tega, da jih obvaruje pred ljudsko jazo. — Aretirani so bili tudi ugledni sofiski meščani, češ, da so bili soudeleni pri atentatu. Ponovno se potrjujejo vesti, da je bilo že prve dni ustrenih nad 500 oseb.

Kmetje bojkotirajo Sofijo.

Cene živil v Sofiji silno naraščajo. V prvi vrsti je temu krivo to, da je promet zelo reducirani. Poroča pa se tudi, da so pričeli kmetje bojkotirati Sofijo in druga mesta ter da ne prodajajo več živil. Vprito grozotnega terorja, ki vlada v Sofiji je le naravno, če se vsak kmet, ki je itak sumljiv, da je priča zemljedelske stranke, dvakrat premisli, predno odide v Sofijo.

Joseph Caillaux,

novi francoski finančni minister.

Joseph Caillaux je rojen 30. marca 1868 v Le Mansu v severni Franciji. Po dovršenih študijah se je posvetil finančno-uradniški karrieri. Kot zastopnik departmента Seine se je začel politično udejstvovati. Njegova izredna sposobnost — med drugim je napisal veliko delo o »davkih na Francoskem« — je tako vplivala na Waldeck Rousseau-ja, da ga je imenoval kot 36 letnega moža svojim finančnim ministrom. V kabinetu Combes, Rovier in Sarrieu Caillaux ni sodeloval. Sele pod Clemenceau-jevo vlado je postal zoper minister financ (od leta 1906 do 1909). V Briandovih kabinetih ni sodeloval. V Monisovi vladi pa ga srečamo zoper kot ministra financ. Ko je pa Monis odstopil, je se stavil 21. junija 1911 Caillaux sam vlado ter prevzel v njej portfelj notranjega ministra.

Stavljena mu je bila težka naloga, da reši francosko-nemški spor zaradi Maroka. Vendar Caillaux-jeva solucija tega spora francoskemu narodu ni ugajala, in zato je prišlo mesece januarja 1912 do padca Caillaux-jeve vlade.

Njegovi vladi je sledilo ministrstvo nacionalne koncentracije s Poincaréjem na čelu. Toda Caillaux je prišel prav kmalu zoper na površino. Dne 1. dec. 1913 je vstopil kot finančni minister v Doumergue-ov kabinet. Pozneje je prostovoljno demisioniral, radi znane afere z listom »Figaro«, čigar glavnega urednika je ministrov soproga ustrelila, da brani čast svojega soproga.

Za časa vojne je bil Caillaux osumljen veleizdaje ter prišel tako leta 1918 v zapor.

Kako je bil nameščen peklenki stroj?

Pred prihodom pogrebnega sprevoda v cerkev sv. Nedelje je policija natanko preiskala vso cerkev in šele potem, ko je bila sigurna, da je vse v redu, so smeli ljudje vstopiti v cerkev. In vendar je bil tedaj peklenki stroj že nameščen pod obokom. Toda bil je vzdahn in ga zato policija ni mogla zaslediti. Zato sklepa policija, da je bil peklenki stroj nameščen v noči od srede na četrtek. Vsi cerkveni uslužbeni so bili aretirani. Oba cerkovnika pa sta izginila in jih policija ni mogla zaslediti do danes.

Sobranje

je sklicano za danes, ker mora po ustavi sobranje tekom petih dni odobriti proglašitev prekega soda.

Most pognan v zrak.

V nedeljo ni bil javljen noben nov atentat. Zato pa je bil pognan v zrak most preko reke Vahare med Sofijo in Plovdivom.

Hujskanje vladnega časopisa.

Vladno časopisje piše v najostrejšem tonu proti atentatorjem in pozivlja vlado, da odgovori na teror komunistov z enakim orozjem. Nobenega pardona se ne sme priznati vsem onim, ki so sokrivi atentata. Gospod Cankov si je torej pravočasno preskrbel sankcijo za svoje maščevanje.

Angleška sodba.

»New Leader« piše: Na Bolgarskem je postal ubijanje neprjetnih nasprotnikov potom vladnih kreatur in skoraj gotovo z njim znanjem vsakodneven običaj vlade. Pred seboj imamo detajljane podatke, ki so skoraj neverjetni: samo meseca januarja ni bilo nič manj ko 150 političnih umorov. Vzrok ni samo v bratomorni vojni macedonskih beguncov. Poleg njih si poišče fašistovski teror priznane voditelje kmetov in delavcev, njih poslanke, vodje strokovnih organizacij, njih žurnaliste in jih ubija s hladnim prevdarkom pred očmi vse javnosti. Moglo bi se to smatrati za pretiravanje; toda celo »Timess«, ki so drugače do fašistov zelo milje v sodbi, delajo za te politične umore odgovorno policijo. Ljudje, ki se jih »išče, izginjajo tajinstveno, aretiranci pa »store samome. Med tem pa mora ta majhna država, ki je bila nekoč po pravici ponosna na svoje šolstvo, gledati, kako je brutalna in reakcionarna vlada Cankova zaprla na stotine šol in vrgla 3778 učiteljev na cesto. — Gospodje mladini, le navdušujte za vlado Cankova, ki ubija »komunistično nevarnost« na Balkanu!

Oklic socialnih demokratov.

Socialno demokratska stranka je izdala oklic, v katerem pozivlja vse pristaše, da ohranijo mirno kri. Naj bo atentat še tako strašen in žalost prizadetih še tako velika, vendar je treba, da se z medsebojnem prelivanjem krvni neha. — Gospod Cankov se za ta človekoljuben apel seveda ne bo zmenil.

Tak način izobraževanja ljudstva je postal v javnosti jako priljubljen. Radi tega bodo zdali tako univerzo tudi v Vejkorovu na Pomoranskem. Srezka agrarna oblast je v ta namen že stavila na razpolago potrebitno zemljišče, stroške zgradbe pa bosta nosila država in občina.

Nezaposlenost in izseljevanje na Poljskem. Po najnovejši statistiki se je izselilo iz Poljske v inozemstvo: leta 1921 98.000 oseb, leta 1922 samo 69.000, leta 1923 127.000, leta 1924 zoper samo 41.500. V vsem se je izselilo v starih letih preko 300.000 oseb. Trdi pa se, da je faktištvo število izseljencev mnogo višje kakor je uradno številke.

Koliko je na Poljskem duhovnikov? V zvezi s konkordatom, sklenjenim s Poljsko se je ugotovilo, da je danes na Poljskem 183.370 duhovnikov. Od teh je 42 kardinalov, nadškofov in škofov, 232 prelatov, 6564 priorjev, 2578 vikarjev in 2564 alumnov. Na državni budget odpade na duhovniške plače okrog 16 milijonov poljskih zlotih (nad 200 milijonov dinarjev). Pol milijona poljskih zlotih vlečejo pravoslavni svečeniki, pol milijona protestantski, ostanek pa katoliški.

Poljska zlata rezerva. Iz Varšave poročajo: Zlata rezerva v poljski državni banki se v zadnjih dveh mesecih ne samo ni prav nič povečala, temveč se je nasprotno celo nekaj zmanjšala, to pa vsled večje uporabe inozemskih deviz na borzi. Med tem je dosegla v prvi polovici aprila zoper svojo lanskou višino ter znaša danes 259.4 milijonov zlotih. Pokritje znaša danes 65%.

Vseruski kongres slepcev v Moskvi. V Moskvi v hudočestvenem gledališču je zboroval te dni vseruski kongres slepcev. Prišli so delegati slepcev iz Sibirije, Krima, Arhangelske, Turkestana, Urala in Kavkaza. Razen tega so bila zastopana vsa mesta evropske Rusije. Slepci so prišli v dvorano večinoma sami. Napolnilni so celo gledališče, lože, balkon in oder. V orkestru so igrali slepaci, na odru je pel moški pevski zbor slepcev. Tudi v predsedništvu so bili sami slepaci, med njimi tudi slepi članica komunistične internationale Suchardova. Češkoslovaško je zastopal slepi proletarski književnik Rjazancev. Kongres je pretresal celo vrsto vprašanj glede organizacije slepcev in njihovega gmotnega položaja.

Občni zbor ljubljanskega Rdečega križa.

je bil slab obiskan in je s tem vnovič dokazana neverjetna brezbržnost Slovencev do tega humanitarnega in občekoristnega društva. Bodti povdarjeno, da »Rdeči križ« nikakor ne pomaga priravljati kake nove vojne, temveč je nasprotno vojnam nasproten. »Rdeči križ« je humanitarna organizacija in zato pacificična, kar najlepše pričajo »Dnevi ljubeznik« in »Dnevi božjega miru«, ki sta instituciji »Rdečega križa«. Na Češkoslovaškem vlada za »Rdeči križ« največje zanimanje in »Rdeči križ« je eno najbolj popularnih društev. Kot v mnogih drugih stvareh, tako zaostajamo tudi na tem polju. Skoč pa bo imel od tega ves narod. Zato apeliramo na javnost, da se prične za »Rdeči križ« zanimati in da v čim večjem številu vstopi v to prekoristno društvo.

Poročilo o delovanju društva je podal na občnem zboru društveni predsednik.

Društvo je moralno v preteklem letu premagovalo največje težave. Veliko dela je bilo s prevzemom, odbiranjem, inventiranjem in hranjevanjem materialne imovine. To delo je znatno olajšalo dejstvo vzornega upravitelja prejšnjih skladnišč po gospoj Veri dr. Slajmerjevi, kateri je občni zbor za njen trud in njen skrb izreklo ponovno zahvalo. — Ko je bilo treba izprazniti skladnišče pri Narodnem domu, celo mesto ni moglo nuditi novega skladnišča. Inventar se je moral shraniti v aerodrom v Zg. Šiški, ki je pod vplivom vremenskih neprilik veliko trpel.

Večje težave so se pokazale pri organiziranju »Rdečega križa« v Sloveniji, zlasti vsled nepraktičnih pravil. V vsakem večjem kraju v Sloveniji naj bi se osnovali krajevni odbori »Rdečega križa«, ki bi bili združeni v tri skupine, katerim bi načelovali »Dravski občinski odbor«. Važne organizacijske naloge je izvršila politična uprava, ki je potom okrajin glavarstvo ustanovila nekaj delavnic krajevnih organizacij. Toda teh je malo. V ostalem pa se ljubljanski odboru ni niti posrečilo ugotoviti eksistence vseh krajevnih odborov. Na tozadovne pozive ni bilo odziva. Celo v večjih mestih ne obstajajo krajevni odbori »Rdečega križa«.

Društvo steje danes samo 100 članov, kar ne pomeni nicesar in je žalostna slika načesa. — Poziv na javnost, naj pristope k društvu, so ostali takoreč brezuspešni.

Delo društva je bilo uspešno. Tako je društvo znatno pomagalo poplavljencem iz leta 1923. in po svojih sredstvih prisločilo na pomoč ob priliki neurja v polhograjskem pogorju. Nadaljujejo se poizvedbe glede v vojni pogrešanih, zlasti za sodišča. — Stiki z inozemskimi oblastmi in organizacijami, zlasti z nemško organizacijo »Archiv deutscher Berufsvormünder« so bili stalni. — Slednja organizacija išče zlasti starše v Nemčiji se nahajače dece in vodi še vedno skrbno evidenco dece, ki se je s svojimi roditelji vrnila k nam. Živahne stike je društvo gojilo z našimi vojnatimi ujetniki v Harbinu, ki tam trpe neznesne muke. — Dela nimajo, ker jim konkurirajo kitajski delavci. Stradajo in umirajo. Trud, da se izvrši repatriacija, je ostal brezuspešen. V tem oziru nudi dobrohotno posredovanje francoski konzul v Harbinu.

Prijetki izkazujejo vsoto 45.066.75 Din in preljati 21.297.50 Din.

Pri volitvah je bil v glavnem izvoljen stari odbor. Mesto odstopivših odbornikov sta bila izvoljena višji šolski nadzorniki Wester Josip in kontrolor Mežek Jožko. — Sklenilo se je zaprositi gremij lekarjarjev in zdravni. zborinicu, da delegirajo v odbor po enega člena.

Politične vesti.

= Sodišče zoper razsodilo, da treba dr. Mačka in tovariše izpustiti. Zagrebški sodni stol je odbil zahteko državnega pravništva, da treba odrediti proti dr. Mačku in tovarišem preiskovalni zapor vseh novih materiala, ki ga je predložila policija. V vsem je predložila policija tri dokumente. Prvi dokument je bil odkrit pri hišni preiskavi na domu St. Radića in nosil »Organizacija HRSS za prevzem oblasti.« To naj bi se zgodilo v slučaju, da izbruhne v Beogradu revolucija in bi bil kralj ubit, če se proglaši vojaška diktatura ali če se izvede amputacija. Izkazalo pa se je, da je ta načrt potvoril komunist Sandomirski in da je bil načrt sam prirejen le za slučajne potrebe, če bi bila ogrožena neodvisnost Hrvatske. Drugi dokument je izkaz nekaterih oseb glede ustanovitve bojni odredov. Po pričah je bilo ustanovljeno, da so se nameravali ustanoviti taki bojni odred za slučaj Karlovega puča in v obrambo Hrvatske pred Madžari. Tretji dokument je spisek oseb pod naslovom »Seljačka policija za volišča.« Na zaslijanju so izjavile priče, da so niso bili nobeni bojni odred, temveč navadni reditelji, ki naj bi skrbeli za reden potek volitev. V svojih zaključkih izvajanjih pravi sodišče, da niso bojni odred obstojači v nobeni obliki. Zato je bilo treba predlog državnega pravništva zavrniti, ker ni dovolj osumnje proti dr. Mačku in tovarišem. Če ni bil zasišan komunist Sandomirski, ni v tem nobene pomembnejšosti, ker ni nobene nužnosti, da bi se ga zasišalo. Državni pravnik je prijavil proti razsodbi vzklic na banski stol, ki bo o vzklicu razpravljal na prvi svoji redni seji. — Ce bo banski stol potrdil razsodbo zagrebškega sodišča, potem se splošno pričakuje, da bo policija dr. Mačka in tovariše izpustila iz internacije.

= Poljska in Grška ne vstopita v Malo antanto. Uradno se demonta veste, da vstopita Poljska in Grška v Malo antanto. Ugotavlja se iz uradnih krogov, da o vstopu Poljske in Grške v Malo antanto sploh ni bilo govora.

= Amerika in kandidatura Hindenburga. Minister za zunanje zadeve dr. Stresmann je podal na seji gospodarskega odseka parlamenta nad vse pomenljivo izjavo. Dejal je, da je dobil uradno obvestilo, da so ameriški gospodarski krogi odklonili vsaka pogajanja glede nemških kreditov, dokler niso končane nemške predsedniške volitve. Ce bo izvoljen Hindenburg, potem ne da Amerika Nemčiji niti pare kredita. Republikanske stranke bodo izjavo Stresmanna seveda energično izrabljale in z njeno pozicijo Hindenburga silno oslabljena. — Ogornanje pa je izvajala v delavskih krogih vest, da postavijo komunisti svojega lastnega kandidata. Da pomagajo tem komunisti samo Hindenburgu, je brez dvoma in zato je gotovo, da bo velik del komunistov odrekel svoji stranki disciplino.

= Finančni program Caillaux-a. Po poročilih francoskih bankirjev je razvila Caillaux na seji z bankirji sledenje finančni program: Uvodoma je dejal, da so francoske državne finance tako razdrapane, da je bil preseneten. Zato ni pričakovati od njega nobenih čudežev, temveč se da sanacija izvesti samo po daljšem času. Nobenega nevarnega eksperimenta ne bo podvzel. Njegov program bo le korakoma izveden. Aktiva, s katero računa je sila in zdravje francoskega naravnega gospodarstva, ki ni bila dosedaj niti najmanje prizadeta od napak vlade in nekorektnega postopanja merodajnih instanc. Predvsem je treba vpeljati največje štedenje. Krediti

poslušalcev, da je Milan Jovanović rojen violinist, kojega specijelna lastnost je njegova izredna muzikalnost, njegova igra pa je tako odlična, da jo v prvem trenutku začara poslušalec ter jih popolnoma osvoji in v največji napetosti obdrži do konca. Avstralski list »Sunday Times« pa prišteva Milana k največjim in najboljšim svetovnim umetnikom. Posebno hvali še njegovo originalnost v podavanju skladb. Tudi dnevnik »Evening News« v Novi Zelandiji opisuje izredne uspehe, katere je na tamošnjem koncertu dosegel Milan Jovanović in pravi, da ga publika na noben način ni hotela izpustiti po dovršenem koncertu iz dvorane, temveč je moral vedno in vedno dodajati nove točke. Sploh prištevajo angleški listi oboj brata Jovanovića med najbolj popularne umetnike, ki nastopajo v koncertih na Angleškem. Enaki glasovi so pa tudi v ameriških, francoskih in španskih listih. V Ljubljani se vrši koncert nepreklicno v torek, dne 21. t. m. v Unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 20. aprila 1925.

Produkti: Deske, monte, 20, 25, 30 mm, 4 m dolž., zdravo blago, feo meja den. 585; deske III. vrste, feo meja den. 536; trami monte 8/8–21/27, merk., tesani, feo meja bl. 375; cerovi krlji, od 2 m dolž., od 25 cm prem., naprej, feo nakl. post., 10 vag., den. 18, bl. 18, zaklj. 18; pšenica avstralska, par. Postojna bl. 450; otrobi pšenični, debeli, par. Ljubljana bl. 225; otrobi pšenični, drobni, juha vreče, par. Ljubljana bl. 195; koruza zubitsa, feo Ljubljana den. 215; koruza medijurska, par. Ljubljana bl. 236; krompir jedilni, rumeni, feo Spilje tranz. den. 130.

Vrednote: 7% invest. pos. iz leta 1921 bl. 62.50; loter. 2 1/2% drž. renta za voj. škodo den. 159, bl. 160.50; Celjska pos. den. 210, bl. 210, zaklj. 210; Ljubljanska kred. banka den. 217; Merkantilna banka den. 110, bl. 126; Prva hrv. šted. den. 825, bl. 830; Kred. zav. za trg. in ind. den. 190, bl. 200; Strojne tov. in liv. bl. 134; Trbovelj. premog. družba den. 384, bl. 390; Združ. papirnice Vevče den. 100, bl. 108; Stavna družba den. 265, bl. 280.

BORZE:

Curih, 20. aprila. Beograd 8.85, New York 517.20, London 24.76, Pariz 27.125, Milan 21.175, Praga 15.85, Dunaj 0.007285.

Zagreb, 20. aprila. Funt 275–295, češke krone 1.81–1.84, francoski franki 3.20 do 3.25, avstrijska krona 0.0863, nemška marka 14.625–14.775, lira 2.58–2.56, zloti 11.45 do 11.55 in dolar (ček) 61.56–62.55.

× **Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d. v Ljubljani** so imele dne 17. aprila 1925 pod predsedstvom g. dr. Kralja Trillerja svojo bilančno sejo za poslovno leto 1924. Iz bilančnega zaključka, predloženega upravnemu svetu izhaja, da je imela družba v minulem poslovnom letu Din 3.848.506.20 čistega dobička napram Din 3.478.672.46 v letu 1923. Posamezne bilančne številke izkazujejo, da so družina podjetja kljub težki kriizi, ki je zavladala koncem minulega leta v naši industriji, zadovoljivo obratovala. Upravni svet je sklenil predlagati občemu zboru delničarjev, ki se vrši v soboto dne 16. maja 1925 ob 15. uri popoldne v veliki sejni dvorani Ljubljanske kreditne banke, naj se izplačač za leto 1924 kakor lanskemu letu 11 odstotna dividenda napram 10 odstotni za leto 1922 in 8 odstotni za leto 1921. Družina podejtja so proizvajala v letu 1924 papirja 948 vagonov (za 11 odstotkov več, kakor 1923), celuloze 296 vagonov (za 24 odstotkov več nego 1923) in lesovine 322 vagonov (za 92 odstotkov več nego 1923). Zvišana proizvaja papirja in celuloze ima svoj vzrok v boljšem izkorščanju družbinih naprav, ki je bilo potrebno z bog izdatnejše oddaje blaga v inozemstvo; v zvišani proizvajici lesovine se pa zrcali okolnost, da je nova družina velebrusilnica v Vevčah v minulem poslovnom letu pričela obratovati.

— **Peslaništvo Portugala** nas prosi potom tukajšnjega portugalskega konzulata za objavo slednjega dementija: Poslaništvo portugalske republike formalno dementira vse tendenciozne vesti o eventuelni delitvi ali odstopu portugalskih kolonij. Portugalska kot tretja kolonialna sila sveta ne namenita odstopiti niti palca svojega važnega in ceteočega kolonialnega področja.

— **O zlati valuti** je zasanjal včeraj neki modrijan v uvodniku »Slov. Naroda«. Citali smo v »Slov. Naroda« s takojšnjo uvedbo zlate valute odpirajo: Socialno vprašanje sploh izgine, ker bo delavec plačan v zlati valuti. (Amerika je potem takem socialnem vprašanju že rešena in se je socialno vprašanje porodilo pravzaprav šele po vojni, ker preje so bile vendarle povsod uvredene zlate valute! Op. ured.) — Uradnik bo zopet gospod, ker bo dobival plačo v zlatih dinarijih. (Ali misli mar »Slov. Naroda«, da bo potem prejemal uradnik toliko zlatih dinarijev, ko sedaj papirnatih?) Tudi industrija bo za zlati valuto, ker bo znala, pri čem da je. (Brez skrbi naj bo modrijan iz »Slov. Naroda«, ker industrija že danes ve, kaj jo čaka, če se bodo gospodarska vprašanja reševala na tak način, kakor je to zagrešil avtor »Zlate valute«) — Pa še eno sijajno pridobitev bi dosegli. »Večilo naše prirodno bogastvo, ki se danes izvaja z nekonolidirano valuto, bi se pokazalo v zlati valuti v zlati luči!« — (Tudi pamet uvodničarja v »Slov. Naroda« se je z njegovo »Zlato valuto« pokazala v zlati luči!) — Ni sicer lepo, ampak na take otroške modrosti o gospodarskih vprašanjih ni mogoče reči drugega ko: O asini, o boves!

— **Ne boste smešni!** Mladinski tisk hoteče z ozirom na dogodke v Bolgariji dokazovati, kako velikanska, da je bila za časa volitev v Jugoslaviji komunistična nevarnost. In pri tem je mladinski tisk celo tako naven, da misli, da bo tej trditvi verjet tudi zunanjji svet. Pa zunanjji svet naše vladinovce že dobro pozna in tako piše »Neue Zürcher Zeitung« v svojem uvodniku »Randstaatenpolitik«, da je bila komunistična nevarnost v Jugoslaviji samo vojilno maslo. — Sedaj pa se mladinski žurnalisti postavljajo, kako da so obvarovali nas vse pred komunistično nevarnostjo. Gospodje, le dobro udrijajte po mlinih na veter. Vaši naivni bračci vam bodo vseeno navdušeno ploskali.

— **Javnoopravne institucije na Angleškem.** V poročilu o predavanju g. univ. prof. dr. Piščamica se je vrinilo par neljubnih napak, ki jih v slednjem popravljamo: Zadnji stavek odstavka »parlament« naj se glasi: ... Kralj razpusti parlament, ako misli, da ni več v skladu z naziranjem volilcev. — Na Angleškem velja načelo relativne in ne absolutne večine. — Dom lordov (in ne angleški parlament) nima predsedstva v našem zemlju z disciplinarno močjo. — Poleg parlamenta obstoji še justični odbor kraljevega sosvetja in ne samo sosvet. — V odstavku »Sodišče« se mora glasiti mesto »Ti sodniki...« Sodniki nekega drugrega visokega sodnega dvora potujejo... — V odstavku »Osebna svoboda« in demokratitetni in ne indirektni zakon.

— **Učiteljske vesti.** Vpokojena sta Fran Gorazd, učitelj v Ljubljani in Klementina Pikel-Kos, učiteljica v Komendi pri Kranju. — Minister prosveće je oprostil upravitelja pomočne šole v Ljubljani Ivana Dimnika, kot urednika »Učiteljskega Tovariska« razrednega pouka. Učitelju Molnariju na I. deški osn. šoli in učiteljici Emiliji Roje na I. deški osn. šoli in učiteljici Emiliji Roje na I. deški osn. šoli v Ljubljani je dovoljen daljši boleznični dopust.

— **Iz poštnih služb.** Premeščena sta iz Maribora v Bosanski Petrovac poštni uradnik

Dnevne vesti.

Viktor Zagorski, iz Zagorja na Savi v Celje poštni uradnik Josip Savelj; vpokojen je postal v Ljubljani Stefan Derganc.

— **Razpis poštnih služb.** Razpisani je natečaj za službo starejšine pri pošti: Črna pri Prevaljah (II.—1), Gornja Lendava (II.—2), Križevec v Prekmurju (II.—2) in Rogašcevi (II.—2) in pa za službo poštnega poslovača pri pošti: Leskovec pri Krškem (III.—1), Planina pri Sevnici (III.—1), Sv. Barbara v Halozah (III.—3), Begunje pri Lescah (III.—2), Čermnošnice (III.—3), Pišece (III.—3), Bobinjska Bela (III.—4), Jurklošter (III.—4), Slivnica pri Celju (III.—4) in Kotlje (III.—5). Prošnje je poslati na poštno ravnateljstvo v Ljubljani.

— **Važno za jugoslovenske izseljenike v Ameriko.** Izseljeniški komisariat v Zagrebu opozarja vse ljude, ki se nameravajo izseliti v Severno Ameriko, da naj se obrnejo v slučaju, da jih zadrže amerikanske priseljenske oblasti na otoku Island pred Newyorkom, radi pomoči na gospoda Elbina Kristiana. Njegov naslov je: Commissioner of Emigration of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, 243 West 22 ad Street, Newyork.

— **Brezposelnost v Osijeku.** Dne 22. t. m. bo v Osijeku konferenca, na kateri bodo razpravljali o možnostih zaposlenja slovenskega elementa v Osijeku, ker grasira baš v vrstah slovenskih delavcev tam velika brezposelnost.

— **Znajanje cen v zagrebskih restavracijah.** Rapidno padanje cen na živinskem trgu, ki mora imeti na vsak način za posledico močno znižanje mesnih cen, je dalo nekaterim zagrebskim gostilničarjem povod, da so znižali cene mesnih jedil. Neki boljši restavrant v centru mesta prodaja od 17. t. m. za zajutrek pošteno poročilo golaža, pljuč in drugih takih malenkosti po — 4 Din. V dveh drugih prvoravnih restavrantih je padla cena pečenki za tri dinarje, kar vse v primeri z nizkimi živinskimi cenami pač ni veliko. Zagrebsko mestno tržno nadzorstvo se namenjava baviti v kratkem z cenami v restavracijah temeljito in natančno.

— **Kačaki v Novem Pazarju.** Te dni je vpadel v Novi Pazar s svojo toplo razbojniki Ferid Salković. Roparji so začeli pleniti po vseh. Oblasti so ukrenile potrebne protmere.

— **Epidemija v Hercegovini.** V Nevesinju, Stolacu in tudi v več drugih krajih Hercegovine se pojavlja v zadnjem času številni slučaji škrlatinke. Tudi spalna bolezni je razširjena še vedno. Napada predvsem otroke, ki spe po celih šest dni.

— **Reševalni avto.** Mestna občina si je nabavila sanitetni avto za prevoz bolnikov. Reševalni voz s konjsko vprego, ki sicer ostane še nadalje v porabi, se je v nujnih primerih, zlasti v okolici, izkazal za prepočasnega. O reševalni akciji v kraju, ki so nad eno uro oddaljeni od Ljubljane, pa sedaj sploh ni bilo mogoče govoriti. Reševalni avto bo zato na razpolago le v resnih, težkih in nujnih primerih; posebno pa bo mogel koristiti na deželi. Pristojbine za avto znašajo v mestnem pomeriju za vsako vožnjo 80 Din, izven mestnega pomerija pa poleg tega še 10 Din za vsak pričet kilometer. Za reševalni voz s konjsko vprego pa znašajo pristojbine v mestu za revne slojej 10 Din, sicer 50 Din, v okolici pa za vsakogar po 100 Din za vsako pričetno uro.

— **Predavanja o zdravstvu.** Četrto predavanje se vrši danes, v torek dne 21. t. m. ob 6. uri zvečer na univerzi v dvorani št. 90 (I. nadstropje). Predava g. primarij dr. Fr. Dergane o predmetu: **Kirurgična asepsa in anestezija.** Zanimivo predavanje o modernih operacijskih metodah bo g. predavatelj pojasnil s sklopčinsimi slikami. Vljudno vabljeni vsi, ki se zanimajo za svoje in svoje zdravje.

— **Beločrni tamburaši in svetje posetijo ob priliki tombole za planinski dom na Mirini Gori tudi Jurjevanje na ljubljanskem gradu, na kar opozarjam narodno občinstvo.**

Svirali bodo originalne belokranske melodije, ki še ljubljanačnam niso znane. Razume se, da bodo vsi gostje v originalnih narodnih nošah.

— **Originejni izsiljevalci.** Ovadba radi izsiljevanja je privela zagrebško policijo na sled cele skupine večinoma mlajših brezposelnih ljudi v Zagrebu, ki so se bavili obratom z izsiljevanjem in deloma tudi s tatvinami. Potom nekega posredovalca so se seznavili z večjim številom družabno višje stojenih gospodov, o katerih trdijo sedaj, da so imeli z njimi nedovoljena razmerja. Ta presumptivna razmerja so izkorisčali za to, da so izsiljevali od svojih žrtv na kar najbolj vsiljiv način denarne zneske do 5000 Din. V dveh slučajih gre tudi za tatvine dragocenosti, ki jih oškodovane niso prijavili. Posledica policijskih rešerjev je bila aretacija 12 udeležencev, od katerih jih je bilo predvsem predanih osem sodišču. Obravnavu se bo vršila najbrž že tokom meseca maja.

— **Avantura kontoristinje.** Te dni, neke lepe noči ob 2. uri zjutraj, je čula policija na Dunaju mile klice na pomoč. In ubralo je čuvat javnega reda in varnosti urnih kram na kraj nesreče. Tam je našel plakajočo in na glavi krvaveč dekllico, kontoristinjo Anitto S., ki mu je povedala svojo zgodbu. Anitta je šla krokat. V baru se je seznavila med drugim z nekim sprevodnikom električne cestne železnice, ki ji je kavalirsko obljudil, da jo popelje z avtomobilom na njen dom. Komaj je dekllica vstopila, so planili v vinski poleg sprevodnika še trije njegovi prijaci. Eden od teh ljudi je bil hudo natrkan, postajal je vedno bolj predren in končno je hotel Anitto enostavno posiliti. Deklica je v svojem strahu razbila šipo avtomobila in pričela iz vsega grla klienti na pomoč. Možkarji so se zbalili ter vrgli Anitto enostavno iz drvečega avtomobila na cesto.

— **Bitka v cerkvi.** Prav pred prazniki se ga je nažehtalo v Trešnjicah pri Makarski več kmetov prav pošteno. Pijani kot čepi so šli v cerkev. Tam sta se dva od njih skrivali. V prepri so se vmešali drugi in tako je prišlo v cerkv do pravcate bitke. Nastali sta dve stranki in kmetje so se tepli, da je bilo veselje. Od vseh strani so leteli kandelabri, molitveniki, deli klopi itd. Tudi nekaj svetnikov je bilo pri tem težko poškodovanih. Končno so segli kmetje tudi po nožih. Zaman je skušal župnik pomiriti svoje pobesne ovčice. Moral je popihati v diru iz cerkve, zakaj verniki so mu grozili z batinami. V tem boju je bil eden od kmetov smrtno ranjen ter je umrl že naslednjega dne, težko in lahko ranjenih pa jih je bilo več.

— **Revež.** Te dni so našli v Budimpešti splošno znano baletko Miss Grace Blackaller s prerezanim vratom umirajočo v njenerjanovanju. Izpovedala je, da jo je zakljal mlad moški. Imena ni hotela povedati. Kmalu nato je umrla. Policija je aretovala kot osumljencev 18 letnega komornega sluga Ernesta Rhodesa. Fant je odkrito srčno priznal svoj čin ter navedel tudi vročke. Imel je z baletko že dve leti intimno razmerje. Hodila sta tudi skupaj na izprehod in v kino. Po zadnjem izprehodu je prišlo med njima do konflikta. Prosil je, naj ga v kratkem zoperi obiše na njegovem stanovanju. Branila se je ter mu jela očitati, da jo vedno nadleguje in ji ne pusti niti trenutka svobode. Rhodes je vpravil nato, da se ne zabava morda rajši z drugimi. Odgovorila mu je, da ga to nič ne briga. Zaljubljen dečko jo je jutri nato zagotavljala svoje vroče ljubezni. Ona pa se mu je smejala v obraz ter ga imenovala »reveža«. To ga je razjario: Nezno in ogrevito jo je objel v slovo, nato pa je potegnil nož ter ji je prerezal vrat — in sicer prav počasi...

— **Borba zločincu z dvema orožnikoma.** Te dni sta imela dva beografska orožnika z nekim zločincem edino in nevarno borbo. Iz kavarne »Kljevo« so začele zmajkovati buotelke šampanjca. Kuhar je osumil nekega gosta, ki je prišel vsako jutro na vse zgodaj popil svojo črno kavo in prav hitro izginil. Ko je prišel sumljivi gost naslednje jutro zoper, je opazil kuhar, da je z gostom vred iz-

Edgar Rice Burroughs:

36

bosta napadli, kakor hitro se jima glad poveča. Mrzlo in z metodo, brez vsake hlasti je vlačil Tarzan vrv okoli hrupavega debla malega drevesa.

Bukawai je zaspal pri vhodu v jamo. Misli si je pač, da ima še dovolj časa, predno bosta imeli zveri dovolj poguma ali gladu za napad. Njihovo renčanje in krik žrtve ga bo potem že zbulil. Medtem je lahko mirno spal; in to je tudi storil. Dan se je nagnil, kajti hijeni nista bili pose

ginila zopet buteljka šampanja. Stekel je za njim ter ga res dohitel na ulici. Pozval je uzmoviča, da mu sledi na policijo in dečko mu je sledil tako mirno, da je kuhan že misil, da mu dela krivico. Nenadoma pa se je uzmovič pripognil, potegnil iz hlač težko steklenico ter jo treščil kuharju s tako silo v glavo, da se je mož zgrudil nezavesten na zemljo. Ko se je zopet zavedel, ni bilo o napadalcu ne sluga ne duha več. Zato jo je mahnil na policijo. S policijskim uradnikom in dvema orožnikoma je iskal napadalca po bližnji okolici in prišli so v bližini hotela Kragujevac na koncu mesta do neke strmine, v kateri so opazili sumljiv vhod. Eden od orožnikov je zlezel v jamo. Seboj je vzel samo bajonet. Ni trajalo dolgo in začelo se je iz jame hropenje, kakor da orožnika nekdo davi. Zlezla sta še drugi orožnik in policijski uradnik v jamo in uglejala sta orožnika na leh. Na njem pa je klečal nek individij, ki ga je obdeloval z njegovim bajonetom. Z veliko težavo so hudega civilista razorozili, uklenili in zlekli iz jame. Uradnik je šel malo dalje. Spotoma je snel aretovanec nenadoma verigo, v katero je bil uklenjen in pričel orožnika, ki sta odložila puški, premetavata kakor dva snopa. Morala je priti cela patrulja na pomot, da so pobesnelega fanta ukrotili. Dečko je brezposeln kroja Milutin Pavlovič ter je identičen s tatom šampanja v kavarni Kičevo.

— Financarji ustrelili po nedolžnem dve osebi. V bližini Memela na Nemškem so

ustrelili financarji, ki so voliali za nekim titahapskim avtomobilom, dve nedolžni osebi. Ob polnoči se je vračal neki bančni ravnatelj v svojem avtomobilu iz izleta. V avtomobilu so bile poleg šoferja tri osebe. Nenadoma so zakrivali financarji šoferju, da naj ustavi. Šofer je vporabil zavoro. Ker pa je vozil avto z veliko brzino, ni mogel bliskoma ustaviti. Zato so začeli financarji strelijeti. Ena krogla je zadela soproga bančnega ravnatelja, druga pa šoferja. Oba sta bila zaleda v glavo ter sta oblezala na mestu mrtva. Streli so bili oddani iz neposredne bližine.

— Nervozen težkega zločinka. William Cooper Hobbs, ki je bil radi udeležbe pri glasoviti izsiljevalni zadavi, katere žrtve je bil vladar kašmirski Sir Hari Singh, obsojen na dveletno ječo, je sprejel po temeljitem premišljevanju svojo kazeno. Ni torej prijavil vzhodka, pač pa je vložil tožbo, originalno tožbo. Tložil je namreč zoper izdagajatelja, glavnega urednika in tiskarnarja lista »The People« odškodninsko tožbo, češ da so ga članki v tem listu tako razburili, da pri obravnavi ni mogel nastopati tako, kakor bi bil sicer. Te dni je razpravljalo neko londonsko sodišče o tej zadavi. Hobbsov zastopnik je prečital inkriminiran članek. V tem članku je označen tožitelj kot »največji lopov med zločinci, ki bi bil zasluzil deset let mesto dveh. No možakar je zmrznil. Hobb je tožbo izgubil ter bil obsojen na povračilo stroškov. Sodišče je dejalo, da je zakrivil Hobbs svojo

nervoznost sam, ker je naročil v zaporu svojemu zagovorniku, da mu prinese vse časopise, ki so pisali o njegovem zadevi.

— Poroka z mrtvo nevesto. Poljski časopisi poročajo v pretresljivi ceremoniji, katero pozorišče je bilo neko pokopališče v Varšavi. Židovski agent Aale Magot se je zatelebil nedavno v meščansko hčerko Sabino Zwerling. Začel jo je preganjati z ženitnimi ponudbami. Toda deklika ni hotela o tem nicensar slišati. V svoji ljubezenski besnosti je sklenil židov, da umori uporno ljubico. Streli je nanjo in nameri se mu je posrečila. Po nesreči pa je usmrtil pri tem tudi njeni sestri Adelo, ki je bila zaročena z nekim drugim židovskim mladeničem. Ta nesrečni mladenič se je poročil nato po židovskem običaju s svojo umrlo nevesto na pokopališču. To je bila takozvana poroka in extremis, poroka, ki naj se sklene pravzaprav na smrtni postelji, ki pa se jo more skleniti tudi pozneje. V takem slučaju je poročni oltar odprt grob. Genljiva ceremonija se je izvršila pred veliko množico prijateljev novoporočencev. Krsta je stala pod baldahinom ter so jo položili v zemljo šele po končani poroki.

— Požar v tiskarni. V tiskarni »Gerib« na Dunaju je izbruhnil te dni požar, ki je imel strašne posledice. Vnela se je večja količina olja in masti za stroje. Olje je eksplodiralo s silno močjo. Zračni pritisk je odtrgal želesno streho nad stopnjiščem ter jo vrbel daleč proč na zemljo. Vse šipe so se razbile

in želesni okenski okvir se je zvih. Vsa želesna vrata so bila udrta, oziroma odtrgana. Škoda je velikanska. Človeški žrtev slučajno ni nobenih.

SPORED OTVORITVE VAJENISKE RAZSTAVE 26. APRILA 1925.

Ob pol 9. dopoldne zbiralšči vajencev, razdeljenih po obrtnonadaljevalnih šolah pred Ljubljanskim velesejmom.

Ob 9. dopoldne sprevod proti južnemu kolidoru, kjer se priklikajo obrtnonadaljevalne šole iz mariborske oblasti in iz krajev, ležečih ob bivši južni želesnici. Nato obhod po mestu.

Ob pol 11. dopoldne otvoritev razstave.

Ob pol 12. dopoldne si ogledajo gostje razstavo. — Vajeniško predavanje. — Razdelitev nagrad.

Ob pol 1. uri popoldne skupen obed vajencov.

Ob 2. popoldne si vajenci ogledajo razstavo.

Ob 3. popoldne učiteljska konferenca.

Ob 4. popoldne obrtniška veselica v prostorih Narodnega doma.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Jack London: (64)

Burni doživljaji.

Roman z južnega morja

Njegov obraz je postal malce zaničljivejši, toda odgovoril ni. Pač pa se je hladno ozrl na levo in desno ter ugotovil, da se oziroma krog okoli njega. V istem hipu je kakor nehoti sunil svojo nogo za par palcev naprej.

Joana je spregledala jasno svoj obupni položaj. Edina pot je vodila skoznje.

Preteče je dvignila svoj bič, hkrati pa vzpodobila konja z ostrogami ter zapodila preplašeno žival naravnost nad Gogoomyja. Vsi noži za sekanje trsja so zamahnili in vsi črnci razen Gogoomija so planili k njej. Gogoomy se je ognil v stran, da bi ušel konju, obenem pa je pošumno zamahnil proti njej, da bi jo presekal na dvoje. Sklonila se je naprej pod jeklenim sunkom, ki ji je razparal jahalno oblico, raztrgal del sedla in labno rani tudi konja. Njena dvignjena desnica je svignila in tenki bič je zasikal po zraku. Videla je še belo oteklinu, ki se je zarisala naravnosti preko njegovega hudočnega, a

mičnega obraza in poleg tega je opazila v istem hipu še nekaj važnejšega — namreč onega stareca z nagubanim obrazom, ki se je zgrudil pred njo na tla in jahajoč čezenj je čula njegovo renjanje in blebetanje, ki je bilo podobno kričanju jezne opice. Tedaj pa je bila prosta, obrnila je konja ter z največjo naglico oddirjala domov.

Ker je znala ceniti prisotnost duha, je občudovala naglico, s katero je postopal Sheldon, ko je pridral k njemu s svojim poročilom. Poskočil je iz palubnega naslonjača, v katerem je bil počival, čakajoč na zajtrk; Zaploskal je z rokami ter poklical sluge, in medtem, ko jo je poslušal, si je že prijenjal pas z naboji in preiskušal svojo mehanično pišto.

Dofiri — je ukazal naglo — vi zazovniti z velikim zvonom zelo močno. Potem prenehati zvoniti in dati sedlo na konja. Viburi, iti hitro v hišo, kjer je Seelee in mu reči, da je zbežalo mnogo črnih mož — deset mož in dva moža. — Nato je napisal pismo in ga izročil Lalaperu. — Lalaperu, vi iti naglo v hišo, ki je last belega gospoda Bouchera.

— Tako jih od dveh strani prepodimo z

obrežja — je pojasnil Joani. — Stari Seelee pa nažene vso svojo vas na njihovo sled.

Na poziv velikega zvona so kot prvi prihitali Joannini Tahičani; njih potna telesa in težko dihanje so izdajali, da so vso pot pretekli. Nekatere čete delavec iz najoddaljenejših krajev pa so mogle prispeti še tekom ene ure.

Sheldon je bil oboroževali Joanne pomorske ter jim je razdelil strelijivo in spone. Adam Adam je postavljal z nabito puško v roki na stražo pri ribiškem čolnu. Noah, Nou, ki mu je pridelil Matapuo, je naročil, naj pazi na tolpe delavev, ko prispejo, naj jih vzdržuje pri dobrini volji ter straži, da se somi ne spaše in ne zbeže. Ostalih pet Tahičanov je bilo določenih, da pojdejo peš kot premišljevalci Joane in Sheldona.

Veseli me, da smo zadnjič izkopali ono skladisčo orožja — je omenil Sheldon, ko sta jahala skozi vrata na dvorišču.

Sto metrov dalje sta srečala tolpo, ki je bila sekala prales in se je sedaj vracala domov. To je bil Kwaquevjev oddelek, toda njega sumega je Sheldon zmanjšal med njimi.

Zakaj ne gre Kwaque z vami? je vprašal. Cel Babilon razburjenih glasov mu je skušal odgovoriti.

Bodite vsi tihi — je odredil Sheldon. Govoril je osorno, vajen uloge belokoca, ki je moral biti vedno močan in oblašten.

Sem, vi Babatani, vi govoriti. — Babatani je stopil naprej, ves ponosen, ker je bil izvoljen za govornika.

Gogoomy ubiti Kwaqueja — je razložil Babatani. — Vzel je njegovo glavo in zbežal kot vrag.

S kratkimi besedami in nejasno je popisal umor in Sheldon in Joana sta se odpravila dalje. V travi, kjer je bil izvršen napad na Joano, so našli onega malega, zgrbljenega moža, ki ga je bila Joana podrla in ki je še vedno blebetal in se režal. Konj mu je bil stopil na gležnjenje ter mu ga stril. Zlezel je približno sto metrov daleč, nato pa je spredidel, da ne more uteči. Zadnji tolpi črnecv, ki je sekala pragozd na najoddaljenejšem koncu plantaže, je naročil Sheldon, naj ga odnesu domov.

(Dalje sledi.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5—, vsaka nadaljnja beseda 50 para.

Suhe mavrohe ali smrčke

kupujemo. Kupci smo tudi za suhe gobe jurčke. Sever & Ko. Ljubljana.

Službo išče

akademično naobražen 25 leten gospod v industriji, trgovini ali drugem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Delo«.

Zastopstvo

kake dobre firme, za Ljubljano in okolico išče trgovsko verziran reducirani bančni uradnik. Cenj. ponudbe z navedbe pogojev na upravo lista pod »Agilen«.

Instrukcije

iz vseh srednješolskih predmetov daje in pripravlja za malo maturo visokošolec. — Naslov pove iz prijaznosti uprava lista.

Abadie

cigaretni papir z opet stalno na zalogi. A. Lampret, Krekov trg 10.

Ravnokar došle dalize in gladijole!

Gladijole v osmih barvah, veliko, vjetne, dalize — 30 različnih vrst — ima v zalogi Ivan Simenc, trgovski vrtnar, Ljubljana, Gradišče 12.

Dopisovati želi

gospodična slovenski proti nemškemu z enako tudi iz dežele radi vaje. Cenj. ponudbe pod »Zamenac«.

Znanja

s trgovsko ali sicer premožno damo želi mlad, vesel gospod. Ponudbe na upravo lista pod »Maj«.

Trgovski lokal

s stanovanjem, po mogočnosti z električno razsvetljavo na deželi na prometnem kraju se išče. Ponudbe na upravo pod »Promet«.

Stalaže

za specerijsko trgovino, 4 m dolga, predali za moko, blagajniški pult, se proda. — Ogleda se v skladisu Balkans, Ljubljana, Dunajska cesta. —

Stanovanje

s kuhinjo, 1 veliko sobo, 2 babinetoma, z vsemi pritiklinami sovpobrno kopalnice in pralnice in kosom zemljишča v dovi vili z Dunajskimi cesti odda takoj Pocojnski zavod za nameščence v Ljubljani Aleksandrova cesta.

Oglasi v „Narodnem Dnevniku“ imalo popoln uspeh!

Najboljši

šivalni stroj je edino le

Josip Petelinca

namko

Gritzner in Adler

za ročino, obrti in Industrijo

Ljubljana

bližu Preferenčna

vega spo enka

Delavnica za popravila

za vrtne

Telefon 613

Na male

Rožica

išče vrtnarja. Upoštevajo se le odgovori s polnimi imeni. — Ponudbe pod »Vrtnic« na upravo lista do 1. maja t. l.

Proda se

stara, dobro ohranjena omara in umivalnik. — Poizve se Wolfova ulica 1/II.

Matematiko

poučuje profesor. Honorar zmeren. Ponudbe na upravo lista pod »Matematik«.

Stanovanje

v mestu ali okolici 1—2 sobi, kuhinja in pritikline se išče za 1 junij. Ponudbe na upravo pod »Stan«.

—

—

—

—

</